

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Fél évre . . . 50 L — b.
 V. gyed évre 25 L — b.
 Egy hóra . . . 9 L — b.
 Nyíltér sora 6 L — b.
 Föld. petítorsora 3 L — b.

SZEKELY UJSÁG

Kézdivásárhely és Vidéke Gazdasági Egyesületének hivatalos lapja.

Megjelenik
 hetenként kétszer:
 csütörtökön és
 vasárnap reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Soseana Gen. Averescu-ut 4

Felelős szerkesztő: Dr. I. Dionos Odón.

Kiadja a Societate Anonima Tipografia Targu-Saculor.
 Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság.

Segédszerkesztő: Kovács J. István.

A magyarság kulturális érintkezése a csehekkel, románokkal és a szerbekkel.

Egy nacionalista magyar író reminiscenciái.

A „Pesti Hírlap” Zsoltja — Porzolt Kalmán, — az ismert nevű író, a néhai Népszínház egykori igazgatója, a „Pesti Hírlap” egyik minapi számában érdekes „Esti Levelet” írt, amely számot tarthat nemcsak az utódállamok magyarságának, hanem a kis-antant vezető köreinek érdeklődésére is.

„Magánember életét is elkésérti, ha a szomszédaival nincs jó viszonyban. Rossz szomszédság török átok”, mondja a költő. S most az egész nemzet szenved meg, hogy a csehek, románok és jugoszlávok a rossz szomszéd szerepét játsszák. Most már Paristól Budapestig kiabálják szajkómódról, hogy érintkezni és barátkozni kell a szomszédokkal s informálni kell a külföldet Magyarországról.

A tervet átlag legalább tíz évig kell várakozni a sajtóban, míg fölfogják azok, akiknek a megvalósítás a hivatásuk. Most már mi barátkoznánk, de a szomszédok nem akarnak. Csak Prágából hallottunk barátságos hangokat, amikor Hubay Jenő hangversenye alkalmával a különböző nemzetek írói és művészei közötti érintkezésről rokonszenves hangon beszéltek. Ez a rokonszenves kétségkívül Hubay Jenő, a magyar zseni, értékes személyének szólott; de kapaszkodjunk bele, mint szalmaszála s intézzünk nyílt felszólítást szomszédainkhoz, Csehország, Románia és Jugoszlávia íróihoz, újságíróihoz és művészeihez, hogy a nemzetek kibékülését legalább kulturális téren kezdjük meg mi szellemi munkások. Kulturális vámsorompót állítottak fel Magyarország, Csehország, Románia és Jugoszlávia között.

A szépirodalom, a szépművészetek és a művelt sajtó munkásaihoz illik, hogy e sorompókat kölcsönösen igyekezzünk eltávolítani. Egyik kultúrországhoz sem méltó, hogy a kultúra termékeit, könyveket, újságokat s a műveltség munkásait, írókat, művészeket a határon ne bocsássanak át. Kulturális szempontból pedig minden ország szellemi munkásaira dehonesztáló és anyagi kárt okoz. Ha bármely könyv, újság, író vagy művész vét a vendégszeretet udvariassági kötelezettsége ellen, az ellen minden állam eljár, de országok egész kulturális működése közé nem lehet bezárt kapukat állítani. Sőt éppen a világbéke érdekében szorosabbra kell tenni a nemzetközi érintkezést az írók és művészek között. S ennek tervszerű és rendszeres megszervezésére ezezzel felhívást intézünk a cseh, román, jugoszláv írókhoz, művészekhez, újságírókhoz és ezeknek testületéhez. A könyvek és újságok kölcsönös szabad forgalma, az egyes nemzeti irodalmak megismerése, a szépirodalmi műveknek kölcsönös lefordítása teszi csak lehetővé, hogy a nemzetek is megismerjék egymást. Minket nem ismernek és félreismernek Prágában, Bukarestben és Belgrádban. És mondjuk ki őszintén, mi sem ismerjük szomszédainkat s irodalmukat.

Mivel azonban a gyanúsítás ma nemcsak Magyarországon, hanem az egész világon divatos, engedjek meg néhány egyéni bizonyíték felemlítését az ellen a gyanúsítás ellen, hogy ez a szépirodalmi barátkozás talán konjunktúrális ötlet, amely akkor született, mikor szomszédaink a külföldi kölcsönünket gáncsolgatják. Nem. Igen sokan voltunk és vagyunk éppen a sovinszta nemzeti magyar írók közül, akik még a béke idejében ugyanezt hangoztattuk, sőt

dolgoztunk azon, hogy román, szerb, horvát és cseh szépirodalmi műveket magyarra fordíthassunk s így megismerjük szomszédaink kultúráját.

Már huszonöt évvel ezelőtt, mint a Népszínház igazgatója, melabús román népdalnak s a népies román nemzeti életnek ismertetésére írtam román népszínművet („Flórián szerelme”, írta a román nyelv egyetemi tanára, Moldován), előadattam s a sovinszta magyar publikum tapsolt. Horvát drámát a zágrábi nemzeti színházról kértem, szerbet a belgrádtól. S bizonyára nem a Benes ur szívének megágyazására szónokoltattam a Nemzeti Színházban a „Gyermekek király” című történelmi drámában Mátyás királylyal, hogy a magyar és cseh nemzetek egyesünie kellene Bécs ellen, Podjebrád cseh királylyal pedig, hogy a cseh-magyar kötésből „a csehek és magyarok számára külön külön nemzeti királyságnak kell kinőnie.”

De most nem erről van szó. Csak arról, hogy mi, magyarok, soha sem tápláltuk azt a gyűlöletet szomszédaink iránt, amit most ők tanúsítanak velünk szemben — igazságtalanul. Hiszen a magyar Akadémia az általam előlegezett „önálló nemzeti cseh államot” száz aranyfial honorálta. Thaly Kálmán, a kurzus-történetíró, Belgrádban előttem tárgyalt a szerb metropolitával a magyar és szerb történelmi tudomány közös műveléséről. S hogy én nem adtam elő szerb népszínművet a Népszínházban, annak csak az volt az oka, hogy a belgrádi nemzeti színház, amelytől ilyen kérttem s amely aztán meg is hívott — bemutatta nekem szerbül a magyar — Falu rosszat. Ezt a régi kultúrvilágot kell visszaállítani — minden politikától távol. Ebben a kultúrlevegőben majd enyhül a politika is. Semmiféle kultúra elől sem lehet egy ország kapuit bezárni.

Errre urraim . . . erre! . . .

A Kolozsváron megjelenő Ellenzékből vesszük az itt következő korróját. Akiról szól tulajdonképpen, maga a válságba jutott magyar színészet, aki pedig előadja, az maga a városunkban is ismert, a Vigadó színpadán többször szerepelt Baróti Jenő volt színigazgató. Megfosztották koncessziójától és beállott vásári kikiáltónak. Mert valamiből muszáj élni. Az ő tragédiája magyarságunk tragédiája. Könnyeztetek . . . ha tudtok. Vagy ne . . . megse. Kacagjatok. Ez az élet. A mi életünk, a magyarság élete, az európai népek komédiás piacán rosszabb, mint a vásári kikiáltóé. Errre urraim . . . erre! . . .

Hetivásár volt tegnap. Színes cserepek, paprikajancsik, Rinaldó — Rinaldinik, hangos bódék és sátrak között felharsant az ismert hang — Errre urraim! Errre . . . e . . . e . . . !

A kikiáltó ő, a vásári színjáték komikus komédiása, apró gyermekek, bábész cseledek, csirkefogók, lógók és lezengő ritterek bonvivánja. A szeme viccesen forog ide-oda, a nyelve bábész gyorsasággal pereg és az arcára ráfagyott torz grimaszon mindenkinek nevetni muszáj. A kikiáltó ő: a vásárok bohóca, Harlekinje, udvari bolondja és koronázatlan királya.

A tegnapi hetivásárnak is meg volt a maga kikiáltója. Ott állt a Mátyás király-tér legforgalmasabb sarkán, előtte apró vásári tárgyak, olcsó gipszfigurák, vásári értéktelen értéktárgyak.

— Errre urrrraim . . . — kiáltja rekedten. Megfordulok. A hang olyan ismerős. Közel megyek a kikiáltó bódéhoz, felgyűlve a

A belgrádi kormány szabadkezet nyer Magyarország és Bulgária ellen a jugoszláv—olasz egyezményben?

Belgrád, január 22. A jugoszláv kormány és főként Nincses külügyminiszter felhivatalosan, a „Vreme” tegnapi számában ismét a jugoszláv—olasz egyezményről foglalkozik és kifejti azt, hogy ennek a szerződésnek nagy fontossága van a Balkán békéjére nézve. Az európai nagyhatalmak mindig gyarmatként kezelték a balkáni népeket. Az utóbbi időben Olaszországból az a faktor lett, amely támogatta a bolgár kalandorok illúzióit. Bulgáriában éppen ezért a hangulat Jugoszláviával szemben egyre izgatottabb lesz és a kisanant belgrádi konferenciájának előestéjén már féktelen formákat öltött. A „Vreme” reméli, hogy az Olaszországgal kötött egyezmény híre Szófiában épp olyan hatást fog kelteni, mint egy vesztett csatáról való beszámoló. Ez a szövetség ugyanis — állapítja meg a szerb felhivatalos — megsemmisítette Bulgária összes túlzott reményeit.

„Olaszországgal való konfliktusunk — úgy mond — lekerült a napirendről és ennek következtében mindazok az akciók, amelyeket Bulgária, Albánia és Magyarország (?) készítettek elő Jugoszlávia ellen, meghúsultak. Ezzel szemben Bulgáriával és Magyarországgal szemben szabadkezet nyertünk úgy, hogy most már módunkban van a Balkán békéjét megteremtteni. Most már, ha szükséges, erősebb hangon is beszélhetünk, reméljük azonban, hogy erre nem lesz szükség . . .”

A „Vreme” cikke politikai és diplomáciai körökben nagy feltűnést keltett, mivel mindenütt úgy tekintik, mint a belgrádi kormány, illetőleg Nincses külügyminiszter megnyilatkozását.

hangos és bábész közönség között. Egyszerre csak megdermed arcmon a mosoly, mert felismeren a kikiáltóban Baróti Jenőt, a marosújvári színkerület egykori igazgatóját.

— Hogy kerül ön ide? — kérdezem elképedve.

Nincs sok ideje válaszolni. A gipszfiguráról kell vicces dolgokat ordítani és csak egy egy ellopott pillanatban, rövid szavakkal meséli el, hogy színigazgató volt, nem kapott koncessziót, meg kell élnie valahogy, tánkomikus volt, a gond, az élet, a nyomorúság megviselte, a tánchoz fáradt, komikus nem tud lenni, a társulatát elvették, koncessziójától megfosztották, élni muszáj, kikiáltó lett . . .

— Olcsóság uraim! Olcsóság hölgyeim! Errre . . . Errre!

A kis gipszfigurák hamar elfogynak, egy ládából új tárgyak kerülnek elő és Baróti Jenő kis kabátján, egy sállal a nyaka körül, énekel, ugrál, vicces szavakat ordít a körülötte álló maszatos utcakölyköknek.

Szomorúan hagyjuk ott ezt a pokoli színjátékot, szeretnénk felmenni a Szent Mihály-templom tornyának legmagasabb tetejére s leordítani a világnak:

— Errre urraim! Errre hölgyeim! Itt látható egy magyar színidirektor, aki fiatalkorában koplalt, fázott, hogy magyar színész lehessen, meguszott világéget, földrengést, tűzvészt, történelmi időket, de a koncessziók, intrikák és ravaszágok labirintjében eltévedt, megunt titeket, akiknek egykor a deszkákról táncolt, énekelte és bukfelezett és kiált az utcasarkára gipszfigurákat igazgatni. Errre uraim és hölgyeim! Errre . . .

Bor, sör, szesz, édesített italok, valódi kisüstön főtt törköly, borseprő, szilvórium és fenyőviz, különféle likörök és FAJBOR különlegességek NAGYBAN kaphatók CZELL FRIGYES ÉS FIAI CZELL KÁROLY CSOPORT fiókjánál KÉZDIVÁSÁRHELYT, TÖRÖK-FÉLE SÖRGYÁR.

Lenin meghalt.

Miután tízezer táviratdrót százezerszer dobta világba hírül, mely minden trezort megremegtetett, Lenin az orosz proletáriátus forradalmi vezére, a szovjetek diktátora 1924. január 21-én a Moszkva melletti Gorkiban valóban meghalt.

Lenin multja nem ismeretlen ma már a nagytömegek előtt. Uljanoff Wladimir Lenin a cári rezsim alatt emigráns volt s a háború Svájcban találta. Később Berlinbe tette át székhelyét s titkos szálak futottak össze kezében. Lenin hatalmas mozgó erejét a németek csakhamar felismerték s az orosz proletáriátus jórészt a német támogatásnak köszönheti felszabadulását. A németek kevésbé számítottak az orosz eseményeknek a kommunizmusig való elfajulására s mikor Moszkva világszeri megkezdte a minden világrészbe elágazó propagandát, a frontok felbomlasztását, már szívesen csinálták volna vissza a szocializmussal való kacérkodásukat.

Késő volt. Lenin értett hatalma megszállításához s az orosz szovjet ma már de facto, minden állam részéről elismert hatalom s de jure elismeretése már Amerika, Németország, Csehszlovákia, Itália után éppen most aktuális Anglia, Franciaország részéről is. Aki ismerték Lenin szervező erejét, politikai realizmusát, a szovjetek sorsát összekapcsoltnak hitték Lenin életével. Eppen ezért gyilkolták meg a távirati ügynökségek minduntalan Lenint, míg a mai helyzetre kétségtelen fényt vet a szovjet-kormány kommunikéje, melyet Lenin haláláról adott ki:

„Lenin nincs többé közöttünk. Műve rendületlenül megmarad, a szovjet-kormány fogja művét továbbra is fenntartani és az általa megjelölt uton halad.”

HIREK

Szombat, jan. 26.

— **Holnap lesz a Vegyes Ipartársulat közgyűlése.** Most már végérvényesen engedélyezték a Vegyes Ipartársulat kétszer elhalasztott közgyűlését, melyet holnap, vasárnap délután 3 órakor tartanak meg. Este az Európában társasvacsora lesz.

— **Erős tél egész Európában.** A hideg időjárás sem Romániában, sem a külföldön nem enyhült. A kontinensen Krakóban van a legnagyobb hideg, — 24 fok. Németországban átlag — 6. Párisban 8. fok a hőmérséklet. Ausztriában, főképp Tirolban évtizedek óta nem volt ilyen hideg, mint most. Amerikában is szokatlanul zordra fordult az idő. Minnesotában a hőmérséklet 30 fok volt a nulla alatt. A fagyhullám már Newyorkot is elérte. Kopenhágai jelentés szerint azonban az Északi-jeges tenger partján az időjárás hirtelen megenyhült, úgy, hogy már idegen segítség nélkül hagyhatták el a hajók a dán és délnorvég kikötőket. A Kattegat, Kis-és Nagybelt öblökből néhány nap óta teljesen eltűnt a jég, amit annak tudnak be, hogy a Golf-áramlat erősebb folyást vett. Ennek a hőemelkedésnek egész Európára hatása lesz.

— **Pletyka-bál.** A Pletyka szerkesztősége által febr. 2-án rendezendő mulatságra folynak az előkészületek. Az est programja az „Eleven Ujság” lesz, melyet közel ötvenen elevenítenek meg sok humorral. A mulatság, melyre a jegyek Turóci István könyvkereskedésében jegyvezethető elő, az Európa alsó termeiben tartanak meg.

— **Kik kaphatnak monopol-cikkek eladására engedélyt?** A Regia Monopolurilor Statului Directiunea Regionala az 1923. évi november hó 9-én 35374. sz. a. kiadott körrendelete értelmében a monopol-tárgyak (dohány, só, bélyeg, stb.) eladására vonatkozó engedélyek megadásához a következők követeltetnek folyamodótól: 1. Általánosságban csak hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaiknak adható meg az engedély. Ezek igazolni tartoznak a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaikat

gondozó egyesület (IOV. din Brasov) által kiállított hivatalos okmányokkal ebbeli minőségüket. A község előjárósága által pedig hasonló hivatalos okmányokkal igazoltatni, hogy folyamodó rendelkezik olyan üzlethelyiséggel, mely a monopol-cikkek eladására és tartására a törvényes követelményeknek teljesen megfelel s hogy folyamodó román állampolgár és büntetlen előéletű. 2. Hadirokkant, hadiözvegy és hadiárva hiányában ideiglenesen más kereskedő is kérhetnek engedélyt. Ezeknek pedig igazoltatni kell az előjárósággal hivatalos okmány formájában, hogy a) román állampolgár, hivatásos kereskedő helyisége a törvényes követelményeknek teljesen megfelel és b) hogy katonai kötelezettségének eleget tett, nagykorú és büntetlen életű. Minden egyes kérvény a fentiekkel felszerelve 2 lea alap és 50 ban segélybéllyeggel látandó el. A bélyegeket sem kereszttől irni, sem pedig kereszttől huzni nem szabad. A kérvények az irt módon való felszerelés után a Directiunea Regionala a Monopolurilor Statului Cluj-hoz címzendők és közvetlenül oda is küldendők.

— **Fakereskedők mulatsága.** A belafalvi fakereskedők és tisztviselők február 2-án táncmulatságot rendeznek a község háza nagytermében. A mulatságon városunkból is sokan részt vesznek.

— **Szapáry gróf leromboltatta ősi kastélyát.** Az ismert Szapáry gróf család nevezetes szerepet játszott Magyarország történelmében. A Szapáry-család egyik leszármazottja, Szapáry Gyula gróf erdélyi nagybirtokos s jelenleg is az aradmegyei Németség községben lakik, ahol birtoka közepén kőből épített gyönyörű kastélya állott. De jött a szerencsétlen agrárreform és Szapáry gróf nemesi birtokát is kisajátították. Mint az Ellenzék írja, a gróf a kincseket érvélt földig leromboltatta s az épület kőfalából végigköveztetette Németség elhanyagolt utcáit, a megmaradt kőekből pedig a község lakosságának használatára husz lakóházat építtetett.

— **A Steinaub-féle kísérletek** legújabb eredményéről a múlt héten nagy érdeklődést keltett előadást tartott Gelei professzor Kolozsváron. Az előadás gazdag képanyagát és legérdekesebb részletét a Vasárnapi Ujság e heti számában adja közre Gelei professzor az erdélyi közönség számára. De ezenkívül is rengeleg kép és aktuális cikk számol be a világ eseményekről és az erdélyi aktualitásokról. A terjedelmében és tartalmában csaknem kétszeresére bővült Vasárnapi Ujság minden egyes számával méltán rászolgál arra a nagy népszerűsége, mely ma őt az erdélyi olvasók község részéről körülveszi. Szövegrésze is mindig nívós és változatos, a mellékleten H. G. Wels nagyszerű fantasztikus elbeszélése folytatódik.

— **A hindu siremlék.** A filmalkotás terén valósággal világszenzáció-számba megy A hindu siremlék, 15 felvonásos misztérium, melyet ma kezdett meg bemutatni a városi Apollo-mozgó. Lélekzetlisszafojtva nézzük végig az egyes jeleneteket és mindjárt az I. rész után szívesen ott maradnánk a II. rész megnézésére. Harbon: A titok c. fantasztikus regény után készült ez a csodálatos film, melynek I. része: A tulvilág vándora, II. része pedig: Az esnapuri király-tigris. Az első részt ma, holnap, vasárnap és hétfőn mutatják be, a második rész pedig jan. 29., 30. és 31-én kerül bemutatásra. Azt hisszük, nem akad senki, aki elmaradna e nem mindennapi mozi-előadásról.

Felhívás a részvényesekhez!

A Kézdivásárhelyi Könyvnyomda R. t. felhívja azokat, kiknek birtokában könyvnyomdai részvény van, hogy részvényeiket a társaság pénztáránál bemutatni szíveskedjenek. — Az 1916-i menekülés után sok részvény megsemmisült s ezeknek a megsemmisítése végett van szükség a meglevő részvények számaira.

A mozi igazgatóság kéri a n. é. közönséget, hogy

A hindu siremlék

előadásán, a műsor rendkívüli hosszúsága miatt az előadásokat délután pont 5 órakor és este fél 9 órakor minden várakozás nélkül kezd. Kérjük a közönség pontos megjelenését.

Keresünk 1 nőtlen szeszőzöt, ki a borleparolásban is járatos.

— Ajánlatok a kiadóban közölt címre küldendők. —

EGY ROMÁN TANITÓNŐ, ki magyarul is tud, román nyelv és irodalomra tanít.

Ajánlatok „ROMÁN” jelige alatt a kiadóra kéretnek.

KOVÁCS JÓZSEF kalapgyári üzletébe

Vasut-utca 33. szám, megérkeztek

a női filz, legfinomabb és legújabb divatu bécsi kalapok minden színben és a férfi és gyermek szövet-sapkák. Olcsó árak! Aki a beszerzésnél takarékoskodni akar, látogasson el a gyár üzletébe! Férfi és női ócska kalapok átalakítását a legújabb divat szerint vállalja a gyár.

ÉRTESITEM Kézdivásárhely és vidéke nagyrészt községét, hogy id. Vajda Albert 38 év óta fennhalt férjem: id. Vajda Albert álló, jó hírnévnek örvendő MŰASZTALOS MŰHELYÉT tovább is fenntartom. Butorok készülnek mindenféle kivitelben. Szíves pártfogást kér továbbra is öv. Vajda Albertné.

EREDETI SACK LEIPCIGI

— EKÉK —

minden nagyságban, továbbá mindennemű

GAZDASÁGI GÉPEK

:: csak nálam kaphatók. ::

Mielőtt szükségletet beszerezne, kérjen ajánlatot.

BARTHA ÁRPÁD, SFT.-GHEORGHE.

o o o KÜLÖN VETŐMAG OSZTÁLY. o o o

Allandó kosztot

adok elsejétől fogva megalkudott árért. PRÁDA ANTALNÉ, I. ker. 20. udvartér.

CZELL FRIGYES ÉS FIAI

Telefon szám 7. — Telefon szám 7.

DR. CZELL VILMOS CSOPORT



RUM SZESZ BOR NAGY RAKTÁR.

IRODA A MILLENIUM SZÁLLÓ UDVARÁN.